HANNAH KENTOVÁ

AGNES

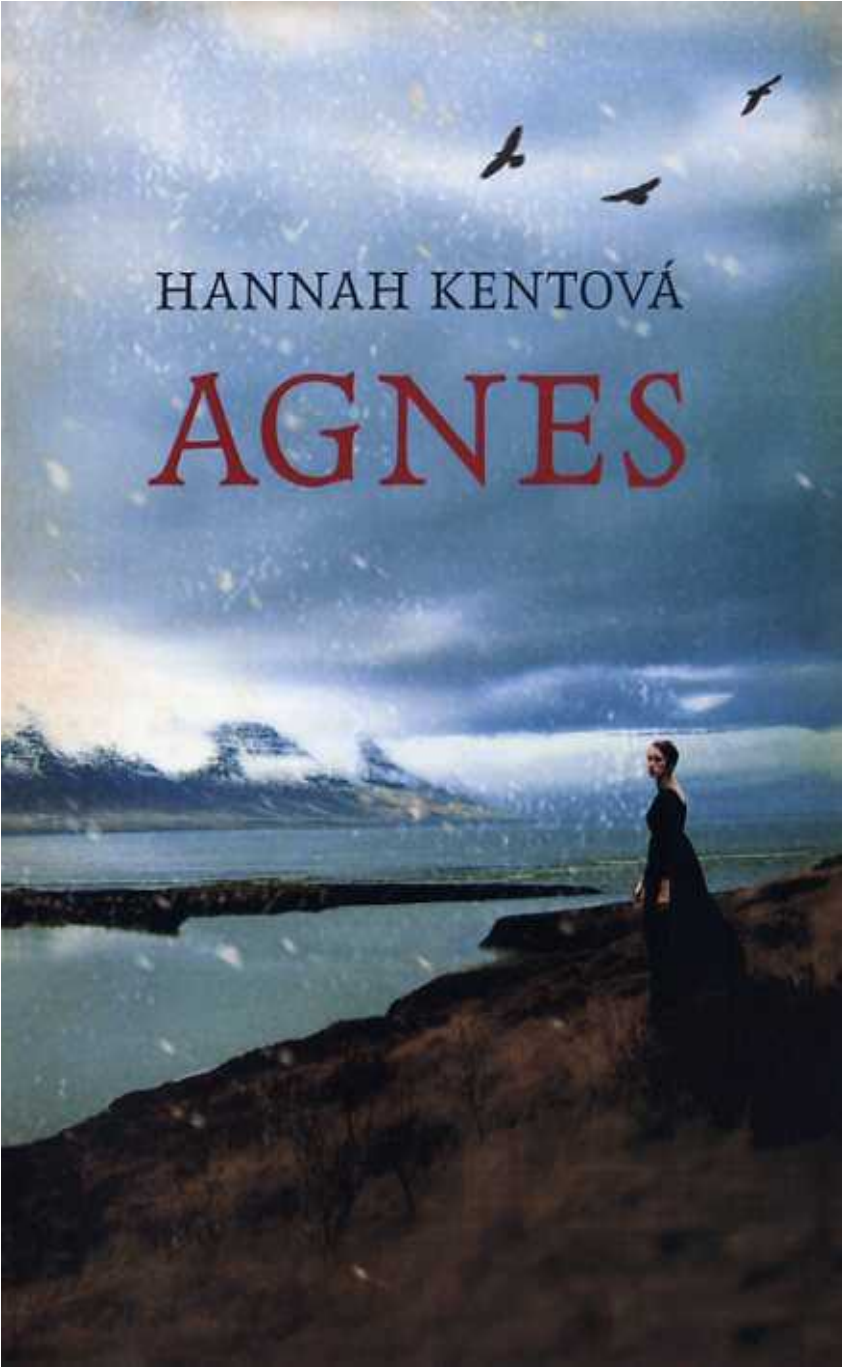

HANNAH KENTOVÁ

AGNES

HANNAH KENTOVÁ

AGNES

LITERA

Original title: Burial Rites
Copyright © 2013 by Hannah Kent
First Published 2013 in Picador by Pan Macmillan Australia Pty Limited
1 Market Street, Sydney

Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2013
Translation © Gita Zbavitelová, 2013

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri v edici Fortuna Litera

www.fortunalibri.cz

Odpovědný redaktor Petr Mikeš
První vydání

Všechna práva vyhrazena

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, ukládána
do informačních systémů nebo rozšiřována jakýmkoli způsobem,
ať už elektronicky, mechanicky, fotografickou cestou
nebo jinými prostředky bez souhlasu majitele práv.

ISBN 978-80-7321-726-6

Mým rodičům

POZNÁMKA K ISLANDSKÝM JMÉNŮM:

Islanďané využívají patronymický systém jmen, v němž se jméno dítěte odvozuje od křestního jména otce a potom dostane koncovku „són“ u chlapce nebo „dóttir“ u dívky. Agnes *Magnúsdóttir* tedy doslova znamená „Agnes, dcera Magnúsova“, tj. totéž co česky „ová“. Kvůli tomuto systému tak mají pokrevně spříznění příslušníci islandských rodin někdy různá příjmení.

POZNÁMKA K ISLANDSKÉ VÝSLOVNOSTI:

K usnadnění výslovnosti nejsou v této knize použita všechna islandská písmena. Souhlásky ð (Ð) a þ (Þ) byly nahrazeny písmenem „d“ a anglickou dvojhláskou „th“.

Výslovnost některých samohlásek závisí na důrazu:

á = au

é = je

í = í

ó = ou

ö = oe (jako v němčině)

ú = ú

ý = ý

æ = aj

au = ë (jako ve francouzském oeil)

ISLAND
Reykjavík
Z
V
J
Měřítko
0
10
20
30
Kilometrů
Skagafj
Fannlaugarstad
Gönguskörd
okres Skagafjördur
Tjörn
Húnafjördur
Blanda
Illugastadir
Katadalur
Geitaskard
Vatnsnes
Thingeyrar
Litla-Giljá
Búrfell
Hóp
Brekkukot
Vatnsendi
Thristapar
Vesturhópsvatn
Stóra-Borg
Hvammur
Breidabólstadur
Flaga
Gafl
Gilsstadir
Kornsá
okres Húnavatn
Undirfell
Gudrúnarstadir
Vatnsdalur

„Nejhůře jsem se zachovala k tomu, jehož jsem milovala nejvíce.“

Sága o lidech z Lososího údolí

PROLOG

PRÝ MUSÍM ZEMŘÍT. Prý jsem odcizila dech mužům a oni ho teď musí vzít mně. Představuji si, že jsme všichni plamínky svíčky, tučné a jasné, mihotající se ve tmě a skučení větru, a v tichu místnosti slyším kroky, hrozivé blížící se kroky, které mě jdou sfouknout a poslat můj život nahoru v šedé spirále dýmu. Vytratím se do vzduchu a do noci. Všechny nás sfouknou, jednu svíci po druhé, až zbude jen jejich světlo, v němž se vidí oni sami. Kdepak asi budu potom já?

Někdy si myslím, že ji zase vidím, tu farmu, jak v dálce hoří. Někdy mě mráz bolí v plicích a mám dojem, že vidím, jak se plameny odrážejí na hladině oceánu, a voda je tak zvláštní, když na ní to světlo mihotá. Tehdy v noci jsem se v jednu chvíli ohlédla. Ohlédla jsem se a dívala se na ten oheň, a když si dnes olíznu kůži, ještě pořád chutná slaně. A po kouři.

Nebyla vždycky taková zima.

Slyším kroky.

KAPITOLA PRVNÍ

Veřejné oznámení

VE ČTVRTEK 24. BŘEZNA 1828 se bude v Illugastadiru konat dražba cenností z pozůstalosti farmáře Natana Ketilssona. Dražit se bude jedna kráva, několik koní, větší počet ovcí, seno, nábytek, sedlo, uzda a mnoho kusů nádobí a talířů. Vše bude prodáno, bude-li nabídnuta slušná cena. Všechny cennosti získá ten, kdo učiní nejvyšší nabídku. Nebude-li se dražba kvůli špatnému počasí moci konat, bude zrušena, a pokud to počasí dovolí, proběhne následující den.

Björn Blöndal
OKRESNÍ KOMISAŘ

Dne 20. března 1828

Ctihodný pane faráři Jóhanne Tómassone,

děkuji Vám za Váš velectěný dopis ze čtrnáctého tohoto měsíce, v němž si přejete být zpraven o tom, jakou pozornost jsme věnovali pohřbu Pétura Jónssona z Geiraskardu, jenž byl údajně spolu s Natanem Ketilssonem v noci z třináctého na čtrnáctého tohoto měsíce zavražděn a spálen. Jak pan farář jistě ví, proběhla jistá debata o tom, zda mají být jeho kosti pohřbeny ve vysvěcené půdě. Po jeho trestním stíhání Nejvyšším soudem mělo následovat jeho odsouzení a potrestání za loupež, krádež a převzetí zcizeného majetku. Neobdrželi jsme však žádný přípis z Dánska. Zemský soudce odsoudil Pétura 5. února loňského roku ke čtyřem letům nucených prací v kodaňské káznici, ale v době vraždy byl Pétur zrovna volný. Abych tedy odpověděl na Váš dotaz, jeho kosti jsme pohřbili podle křesťanského obyčeje vedle Natana, jelikož ho nebylo možné považovat za osobu mimo křesťanskou víru. Takoví lidé jsou výslovně vyjmenováni v dopise Jeho královského Veličenstva ze dne 30. prosince 1740, jenž skýtá seznam těch, jimž by křesťanský obřad neměl být umožněn.

Björn Blöndal
OKRESNÍ KOMISAŘ

Dne 30. května 1829

Ctihodný pan farář Y. Jónsson
Breidabólstadur, Vesturhóp

Pro váženého pana pomocného faráře Thorvardura Jónssona.

Doufám, že tento dopis Vás zastihne na Vaší bohabojné farnosti ve Vesturhópu zdravého a prospívajícího.

Především mi dovolte, abych Vám, byť opožděně, blahopřál k úspěšnému završení studia na jihu Islandu. Vaši farníci říkají, že jste svědomitý mladík, a já schvaluji Vaše rozhodnutí odebrat se na sever a zahájit své působení pod otcovým dohledem. Velkou radost mi působí vědomí, že na světě jsou ještě spravedliví, kteří jsou ochotni plnit povinnosti vůči člověku a Bohu.

Zároveň Vám z pozice okresního komisaře píši s prosbou o jistou službu. Jak zřejmě víte, na naši komunitu padl nedávno stín zločinu. Vraždy v Illugastadiru, jež byly spáchány v loňském roce, byly svou ohavností symbolem zkaženosti a bezbožnosti tohoto kraje. Jako okresní komisař Húnavatnu nemohu strpět zaostalost společnosti a po očekávaném souhlasu Nejvyššího soudu v Kodani hodlám vrahy z Illugastadiru popravit.

Právě vzhledem k této události si Vás dovoluji požádat o pomoc, pane pomocný faráři Thorvardure. Jak si jistě

vzpomínáte, vylíčil jsem celý případ oněch vražd v dopise, jejž jsem před téměř deseti měsíci rozeslal duchovním s nařízením, aby kázali o potrestání. Dovolte mi nyní, abych zopakoval, co se stalo, tentokrát s více podrobnostmi o tomto zločinu.

V noci z třináctého na čtrnáctého března loňského roku se tři lidé dopustili vážného a ohavného činu vůči dvěma mužům, jež možná dobře znáte – Natanu Ketilssonovi a Péturu Jónssonovi. Pétur a Natan byli nalezeni ve spálených troskách Natanovy farmy v Illugastadiru a zevrubnější ohledání ostatků odhalilo poranění, jež byla způsobena záměrně. Toto zjištění vedlo k vyšetřování a následnému soudnímu procesu. Druhého července loňského roku shledal okresní soud, jemuž jsem předsedal já sám, všechny tři osoby obžalované z těchto vražd – jednoho muže a dvě ženy – vinnými a odsoudil je k trestu smrti stětím hlavy: „Kdo by ubil člověka, až by od toho umřel, smrtí umře.“ Rozsudky byly potvrzeny 27. října loňského roku zemským soudem, jenž se sešel v Reykjavíku. Nyní případ posuzuje Nejvyšší soud v Kodani a je pravděpodobné, že i on původní rozsudek potvrdí. Odsouzený muž se jmenuje Fridrik Sigurdsson a je to syn farmáře z Katadaluru. Ženy jsou děvečky jménem Sigrídur Gudmundsdóttir a Agnes Magnúsdóttir.

Tyto odsouzené osoby jsou uvězněny zde na severu, kde setrvají až do vykonání rozsudku. Fridrika Sigurdssona si vzal farář Jóhann Tómasson do Thingeyraru a Sigrídur Gudmundsdóttir byla převezena do Midhópu. Agnes Magnúsdóttir měla až do popravy zůstat ve Stóra-Borgu, ale z důvodů, jež Vám bohužel nesmím sdělit, bude příští měsíc přemístěna do nové vazby v Kornsá v údolí Vatnsdalur. Neudržuje kontakt se svým současným duchovním, a tak využila jednoho z mála svých

posledních práv a požádala o jiného kněze. Požádala o Vás, pane pomocný faráři Thorvardure.

Tlumočím Vám její žádost s určitou nejistotou. Jsem si vědom, že Vaše povinnosti se dosud omezovaly jen na duchovní výchovu mladších členů Vaší farnosti, což má svou nezpochybnitelnou hodnotu, avšak nikoli občanský význam. I Vy sám možná přiznáte, že nemáte dostatečné zkušenosti s tím, jak tuto odsouzenou přivést k Bohu a jeho nekonečnému milosrdenství, v kterémžto případě nebudu nic namítat, když k tomuto úkolu projevíte nechuť. Je to břemeno, jež bych váhal uvalit na bedra i zkušeného duchovního.

Pokud byste však na sebe přijal závazek připravit Agnes Magnúsdóttir na setkání s Bohem, musel byste jezdit do Kornsá pravidelně, kdykoli to dovolí počasí. Musel byste jí kázat slovo Boží a vyzývat ji k pokání a k tomu, aby uznala nezbytnost výkonu spravedlnosti. Prosím nedovolte, aby Vaše rozhodnutí ovlivnily nějaké lichotky či příbuzenský vztah, pokud mezi Vámi a odsouzenou nějaký existuje. V každém případě, vážený pane faráři, se poraďte se mnou, kdybyste si nevěděl rady.

Čekám na Vaši odpověď. Prosím svěřte ji mému poslu.

Björn Blöndal
OKRESNÍ KOMISAŘ

POMOCNÝ FARÁŘ THORVARDUR JÓNSSON byl zrovna v menší chalupě sousedící s kostelem v Breidabólstaduru, kde vyspravoval krb novými kameny, když uslyšel, jak si ve dveřích odkašlal jeho otec.

„Venku je posel z Hvammuru, Tóti, a ptá se po tobě."

„Po mně?" Ze samého překvapení mu vypadl kámen z ruky. Spadl na udusanou podlahu a jen o kousek minul jeho nohu. Farář Jón rozmrzele syknul, sklonil ve dveřích hlavu a jemně vystrčil Tótiho ven.

„Ano, po tobě. Čeká."

Posel byl sluha v obnošeném plášti. Dlouze se na Tótiho zahleděl a teprve potom promluvil: „Pan farář Thorvardur Jónsson?"

„To jsem já. Zdravím vás. Tedy, jsem pomocný farář."

Sluha pokrčil rameny. „Mám pro vás dopis od okresního komisaře, ctihodného Björna Blöndala." Vytáhl zpod pláště kus papíru a podal ho Tótimu. „Mám příkaz počkat, než si ho přečtete."

Dopis byl teplý a provlhlý od toho, jak jej měl sluha pod pláštěm. Tóti rozlomil pečeť, zaznamenal, že dopis byl napsán téhož dne, posadil se na špalek na štípání dřeva přede dveřmi a pustil se do čtení.

Když Blöndalův dopis dočetl, vzhlédl a všiml si, že jej sluha pozoruje. „Nuže?" otázal se s nadzdviženým obočím.

„Prosím?"

„Co odpovíte okresnímu komisaři? Nemám na to celý den."

„Mohu si promluvit s otcem?"

Sluha vzdychl. „Tak běžte."

Tóti našel otce v *badstofě**. Pomalu rovnal přikrývky na posteli.

„Nuže?"

„Je to od okresního komisaře." Tóti podal otci rozevřený list a čekal, až si ho přečte. Nebyl si jistý, co má dělat.

Otec se tvářil nezúčastněně, když skládal dopis a podával mu ho zpět. Neřekl nic.

„Co mu mám říct?" zeptal se konečně.

„Musíš se rozhodnout sám."

„Neznám ji."

„Ne."

„Není z tvé farnosti?"

„Ne."

„Proč požádala právě o mne? Vždyť jsem jen pomocný farář."

Otec se otočil zpět k loži. „To by ses měl asi zeptat jí."

Sluha seděl na špalku a čistil si nožem nehty.

„Tak jakou mám donést okresnímu komisaři od pana pomocného faráře odpověď?"

Tóti odpověděl dřív, než se stačil rozhodnout: „Řekněte Blöndalovi, že za Agnes Magnúsdóttir zajedu."

Sluha vypoulil oči: „Tak o to tedy šlo?"

„Mám být jejím duchovním rádcem."

Sluha chvíli zíral a potom se najednou rozesmál: „Dobrý bože!" zamumlal si. „Vyberou myš, aby zkrotila kočku." A s tím vsedl na koně a zmizel v kopcích, zatímco Tóti bez hnutí stál a držel dopis daleko od těla, jako by se měl vznítit.

* Islandsky sednice, světnice, hlavní místnost v chalupě (pozn. překl.)

†

STEINA JÓNSDÓTTIR ROVNALA NA DVORKU před drnovou chalupou rodičů na hromadu vyschlý trus, když zaslechla klapot koňských kopyt. Setřela si špínu ze sukně, vstala a vyhlédla zpoza kůlny, aby lépe viděla na cestu protínající údolí. Blížil se muž v jasně rudém kabátci. Sledovala ho, jak zahýbá směrem k farmě, a zachvátila ji panika při pomyšlení, že ho bude muset přivítat. Zacouvala za roh chalupy, plivla si do dlaní, aby si je očistila, a utřela si nos do rukávu. Když se vrátila na dvorek, jezdec tam už čekal.

„Dobrý den, slečno." Muž hleděl na Steinu a její špinavou sukni trochu pobaveně. „Vidím, že jsem vás vyrušil uprostřed domácích prací." Steina sledovala, jak plavně přehazuje nohu přes koně a sesedá. Na takového obra seskočil lehce. „Víte, kdo jsem?" zadíval se na ni v očekávání, že ho pozná.

Steina zavrtěla hlavou.

„Jsem okresní komisař Björn Audunsson Blöndal." Zlehka se uklonil a uhladil si kabát, který, jak si Steina všimla, měl stříbrné knoflíky.

„Jste z Hvammuru," zamumlala.

Blöndal se trpělivě usmál. „Ano. Jsem nadřízený vašeho otce. Přijel jsem si s ním promluvit."

„Není doma."

Blöndal se zachmuřil. „A vaše matka Margrét?"

„Jeli na návštěvu do jižní části údolí."

„Ach tak." Hleděl na ošívající se mladou ženu, která vrhla nervózní pohled do polí. Její bledou kůži narušovalo několik pih na nose a čele. Hnědé oči měla daleko od sebe a mezi předními zuby širokou mezeru. Vypadá dost nešikovně, usoudil Blöndal. Všiml si, že děvče má za nehty silné půlměsíčky špíny.

„Budete muset přijet později," navrhla nakonec Steina.

„Mohu jít alespoň dál?“

„Ach ano. Když chcete. Koně můžete přivázat sem.“ Steina se kousla do rtu, zatímco Blöndal přivazoval koně ke kůlu na dvorku. Pak se otočila a téměř vběhla do stavení.

Blöndal šel za ní. V nízkém vchodu se sehnul. „Vrátí se otec ještě dnes?“

„Ne,“ ozvala se úsečná odpověď.

„To je neblahé,“ postěžoval si Blöndal a v temné předsíni zakopl. Steina ho zavedla do *badstofy*. Od svého jmenování okresním komisařem přibral na váze a uvykl větším prostorám, které se svou rodinou obýval v Hvammuru. Postavil si dům z dováženého dřeva. Barabizny venkovanů a farmářů ho odpuzovaly a jejich stísněné místnosti z drnů, kde se vznášela oblaka prachu, mu dráždily plíce.

„Pane komisaři…“

„Okresní komisaři.“

„Promiňte, pane okresní komisaři. Maminka a *pabbi**, totiž Margrét a Jón, se vrátí až zítra. Nebo až další den. Záleží na počasí.“ Steina mu pokynula směrem k nejbližšímu konci úzké místnosti, kde šedá vlněná přikrývka sloužila jako dělicí stěna vytvářející vedle *badstofy* maličký „salon“.

„Sedněte si támhle, jestli chcete,“ řekla. „Dojdu pro sestru.“

Steinina mladší sestra Lauga Jónsdóttir plela nevelký zeleninový záhonek kousek od chalupy. Skláněla se nad prací a příjezd okresního komisaře vůbec nezaznamenala, ale sestřino volání slyšela dlouho předtím, než se Steina objevila.

„Laugo! Kde jsi? Laugo!“

Lauga vstala a otřela si špinavé ruce do zástěry. Sestře neodpověděla a trpělivě čekala, až ji běžící a o sukni zakopávající Steina spatří.

„Všude tě hledám!“ vykřikla Steina bez dechu.

* Islandsky tatínek (pozn. překl.)

„Co se ti propána stalo?“

„Je tady komisař!“

„Jaký komisař?“

„Blöndal!“

Lauga na sestru civěla. „Okresní komisař Björn Blöndal? Utři si nos, Steino, teče ti z něho.“

„Sedí v salonu.“

„Kde?“

„Vždyť víš, za plentou.“

„Tos ho tam nechala samotného?“ vytřeštila Lauga oči.

„Prosím tě, pojď tam a bav se s ním.“

Lauga se zahleděla na sestru a pak si rychle rozvázala špinavou zástěru a hodila ji do libečku. „Někdy nechápu, co se ti honí hlavou, Steino,“ zamumlala, když rychle kráčely k chalupě. „Klidně necháš člověka jako Blöndal sedět samotného v *badstofě*.“

„V salonu.“

„Jaký je v tom rozdíl? Dala jsi mu aspoň syrovátku?“

Steina poplašeně pohlédla na sestru. „Nedala jsem mu nic!“

„Steino!“ Lauga přidala do kroku. „Bude si myslet, že jsme balíci!“

Steina pozorovala, jak se sestra prodírá skrz trsy trávy. „Vždyť jsme balíci,“ zamumlala.

Lauga si rychle ošplíchla tvář a ruce a sebrala čistou zástěru děvečce Kristín, která se, sotva zaslechla cizí hlas, schovala v kuchyni. Lauga našla okresního komisaře u malého stolu v pokoji, jak si něco čte z kousku papíru. Omluvila se za nezdvořilé uvítání své sestry a nabídla mu studenou skopovou sekanou. Blöndal ji s povděkem přijal, i když s poněkud dotčeným výrazem. Zatímco jedl, Lauga stála opodál a sledovala, jak jeho masité rty hltají maso. Třeba bude *pabbi* povýšen z okresního strážníka na něco lepšího. Třeba dostane uniformu nebo

výslužné od dánské koruny. Mohly by být nové šaty. Nový dům. Víc děveček a čeledínů.

Blöndal vyškrabal talíř nožem.

„Chtěl byste *skyr** a smetanu, pane okresní komisaři?“ zeptala se ho, když mu odnášela talíř.

Blöndal zamával rukama, jako by odmítal, ale pak se zarazil a řekl: „Dobrá tedy, děkuji.“

Lauga se zarděla a šla pro *skyr*.

„Neodmítl bych kávu!“ zavolal za ní, když Lauga zmizela za závěsem.

„Co chce?“ vyptávala se Steina, která se choulila u ohně v kuchyni. „Slyším jenom tebe, jak pořád dupeš v chodbě.“

Lauga jí šoupla špinavý talíř. „Ještě nic neřekl. Teď chce *skyr* a kávu.“

Steina si vyměnila pohled s Kristín, která obrátila oči k nebi. „Žádnou kávu nemáme,“ vyhrkla Steina.

„Ale máme. Viděla jsem ji minulý týden ve spíži.“

Steina se zajíkla: „Já… jsem ji vypila.“

„Steino! Ta káva přece není pro nás! Je jen pro zvláštní příležitosti!“

„Jaké příležitosti? Komisař sem přece nejezdí.“

„Okresní komisař, Steino!“

„Už brzo se vrátí děvečky z Reykjavíku. Pak ji možná zase budeme mít.“

„Teď tu ale žádná není. Co budeme dělat?“ Lauga zoufale postrčila Kristín ke spíži. „Přines *skyr* a smetanu, rychle!“

„Chtěla jsem vědět, jak chutná,“ vysvětlovala Steina.

„Už se nedá nic dělat. Dones mu místo kávy trochu čerstvého mléka. Přines všechno najednou, až to bude připravené. Vlastně radši ne, ať to přinese Kristín. Ty vypadáš, jako by ses válela v blátě s koň-

* Hustý islandský jogurt (pozn. překl.)

ma.“ Lauga vrhla sžíravý pohled na trus na Steininých šatech a vydala se zpátky chodbou.

Blöndal už na ni čekal. „Předpokládám, slečno, že se asi divíte, proč jsem vaši rodinu poctil návštěvou.“

„Jmenuji se Sigurlaug. Nebo Lauga, jestli chcete.“

„Dobře, Sigurlaug.“

„Týká se to otce? Je…“

„Na jihu, já vím. Vaše sestra mi to řekla a… Vida, tady je.“

Lauga se otočila a spatřila, jak se zpoza závěsu vynořila Steina se *skyrem*, smetanou a borůvkami v jedné špinavé ruce a s mlékem v druhé. Lauga na sestru vrhla rozladěný pohled, když Steina nechala ve *skyru* smočit závěs. Okresní komisař naštěstí dělal, že to nevidí.

„Prosím, pane,“ zamumlala Steina. Položila před něj na stůl mísu a hrnek a potom se nemotorně uklonila. „Nechte si chutnat.“

„Děkuji,“ odpověděl Blöndal. Uznale se podíval na *skyr* a potom pohlédl na obě sestry. Maličko se usmál: „Která jste starší?“

Lauga šťouchla do Steiny, ať se přihlásí, ale ta zůstala zticha a jen zírala na jeho jasně červenou uniformu.

„Já jsem mladší, pane okresní komisaři,“ řekla konečně Lauga, usmála se a ve tváři se jí udělaly ďolíčky. „O rok. Steinvör bude tenhle měsíc jednadvacet.“

„Všichni mi říkají Steina.“

„Obě jste moc hezké,“ řekl Blöndal.

„Děkujeme, pane.“ Lauga znovu šťouchla do Steiny.

„Děkujeme,“ zamumlala Steina.

„Po otci jste zdědily světlé vlasy, ale vidím, že máte matčiny modré oči,“ kývl na Laugu. Posunul mísu směrem k ní a uchopil mléko. Přičichl k němu a zase je postavil na stůl.

„Prosím jezte,“ ukázala Lauga na mísu.

„Děkuji, ale najednou se cítím nasycen.“ Blöndal si sáhl do kapsy kabátu. „Raději bych to probral s pánem domu, ale jelikož zde okresní

strážník Jón není a věc nemůže do jeho návratu počkat, vidím, že to musím říci jeho dcerám.“ Vyndal list papíru a rozložil jej na stole, aby si ho mohly přečíst.

„Jistě víte o té události, ke které došlo vloni v Illugastadiru?“ zeptal se.

Steina sebou škubla. „Myslíte ty vraždy?“

Lauga kývla a oči jí náhle zvážněly a rozšířily se. „Soudní proces se konal u vás doma.“

Blöndal přikývl. „Ano. Vražda bylinkáře Natana Ketilssona a Pétura Jónssona. Jelikož se tato nesmírně nešťastná a smutná tragédie stala v okrese Húnavatn, jenž, jak víte, spadá do mé pravomoci, bylo mou povinností spolupracovat s okresním zemským soudem v Reykjavíku, abychom ohledně obviněných osob došli k nějakému rozhodnutí.“

Lauga uchopila papír a přešla s ním k oknu, aby si ho přečetla na světle. „Takže už je po všem.“

„Naopak. Tři obviněné osoby byly soudem této země v říjnu shledány vinnými z vraždy a žhářství. Případ je nyní postoupen Nejvyššímu soudu v Kodani v Dánsku. Král…“ Zde se Blöndal pro větší účinek odmlčel. „O zločinu je třeba zpravit krále, který musí souhlasit s původním rozsudkem popravy. Jak si můžete přečíst samy, všichni dostali trest smrti. Je to vítězství spravedlnosti, jak budete jistě souhlasit.“

Lauga nepřítomně přikývla a četla dál. „Takže je nepošlou do Dánska?“

Blöndal se usmál, nadzvedl podpatky vysokých bot ze země a zhoupl se na židli. „Ne.“

Lauga k němu vzhlédla s tázavým pohledem. „Ale pane, odpusťte mou nevědomost, kde tedy budou…?“ Hlas se jí vytratil.

Blöndal postavil židli zase na zem, vstal a přešel za ní k oknu. Steiny si nevšímal. Vyhlédl ven přes vyschlou ovčí blánu, která byla přes okno napnutá místo tabulky skla, a všiml si, že se přes ni táhne drobná žilka. Otřásl se. U něj doma jsou okna ze skla.

„Budou popraveni zde," řekl konečně. „Na Islandu. Na severu Islandu, abych byl přesný. S předsedajícím soudcem v Reykjavíku jsme se rozhodli, že to bude…" Zarazil se a po menším zaváhání řekl: „Úspornější."

„Opravdu?"

Blöndal se zamračil na Steinu, která ho podezřívavě sledovala. Natáhla ruku a vyškubla Lauze dopis z ruky.

„Ano, i když rovněž nemohu popřít, že poprava zároveň nabízí naší společnosti příležitost být svědkem následků vážného prohřešku. Jak jistě víte, bystrá Sigurlaug, zločinci tohoto druhu se obvykle posílají k výkonu trestu do ciziny, kde mají žaláře a podobná zařízení. Jelikož však bylo rozhodnuto, že ti tři budou popraveni na Islandu, v témže okrese, kde spáchali svůj zločin, potřebujeme nějakou dočasnou vazbu, kde by mohli pobývat, dokud nebude rozhodnuto, kdy a kde bude vykonána poprava. Jak dobře víte, nemáme v Húnavatnu žádné továrny ani veřejnou budovu, již bychom mohli k ubytování vězňů využít." Blöndal se otočil a opět se uvelebil na židli. „Proto jsem rozhodl, že budou rozmístěni na farmách, v domech počestných křesťanů, kteří je svým příkladem budou vybízet k pokání a zároveň budou mít prospěch z práce těchto vězňů, zatímco ti budou čekat na vykonání rozsudku."

Blöndal se naklonil přes stůl ke Steině, která na něj civěla s rukou na ústech, zatímco v druhé třímala dopis. „U Islanďanů," pokračoval, „kteří umějí splnit svou povinnost vládních úředníků tím, že tyto osoby ubytují."

Lauga na okresního komisaře nevěřícně hleděla. „To nemohou pobývat někde v Reykjavíku?" řekla šeptem.

„Ne, to by bylo nákladné," mávl rukou.

Steina přimhouřila oči. „Vy je ubytujete tady? U nás? Protože soud v Reykjavíku chce ušetřit a nepošle je do ciziny?"

„Steino," řekla varovně Lauga.

„Vaše rodina dostane odškodnění," zamračil se Blöndal.

„A co s nimi jako budeme dělat? Připoutáme je řetězem k posteli?"

Blöndal se pomalu postavil. „Nemáte na vybranou," řekl hlasem, který byl náhle hluboký a hrozivý. „Postavení vašeho otce s sebou nese i povinnosti. Jsem si jist, že mé rozhodnutí nebude zpochybňovat. Kornsá nemá dostatek pracovních sil a ani finanční situace vaší rodiny není nejlepší." Přistoupil ke Steině a v mdlém světle jí pohlédl do drobné umouněné tváře. „Nebudu vás a vaši rodinu, Steinvör, zatěžovat všemi třemi odsouzenci. Jde jen o jednu ženu." Položil jí na rameno svou těžkou ruku a nevšímal si, jak se stáhla.

„Nemáte strach z osoby téhož pohlaví, že ne?"

Když Blöndal odešel, Steina se vrátila do *badstofy* pro nedojedenou misku s jogurtem. Smetana se na okrajích srazila. Steina se otřásla zklamáním a vztekem, přitiskla misku na stůl a kousla se do spodního rtu. Tiše vykřikla a tlačila na misku, dokud se nerozbila a ji nepřešla zlost. Potom se vrátila do kuchyně.

†

JSOU CHVÍLE, KDY SI ŘÍKÁM, jestli už nejsem mrtvá. Tohle není žádný život, čekat ve tmě, v tichu a místnosti tak odporné, že jsem už zapomněla, co je to čerstvý vzduch. Nočník je tak plný mých výkalů, že přeteče, jestli někdo brzy nepřijde a nevynese jej.

Kdy tu byli naposledy? Je to tady jedna dlouhá noc.

V zimě to bylo lepší. V zimě byli lidé ze Stóra-Borgu uvězněni stejně jako já a všichni jsme byli v jedné *badstofě*, když na chalupu napadl sníh. Když byli vzhůru, svítili lampami, a když jim došel olej, měli svíce, aby zažehnali temnotu. Potom přišlo jaro a oni mě přestěhovali do komory. Nechali mě beze světla a nebylo jak odměřovat hodiny a rozeznat den od noci. Teď mi dělají společnost jen pouta na zápěstí, špinavá podlaha, rozložený tkalcovský stav v koutě a staré rozbité vřeteno.

Možná, že už je léto. Slyším, jak po chodbě cupitají kroky sluhů a vržou dveře, jak vcházejí a vycházejí. Někdy zaslechnu výkřik, pištivý smích děveček, které venku klábosí, a vím, že se oteplilo a vítr polevil. A tak zavírám oči a představuji si údolí za dlouhých letních dnů, slunce, jak prohřívá kosti země, dokud se na jezeře neobjeví hejna labutí a oblaka na vysokém nebi – tak jasném, jasně modrém, tak jasném, že by člověk plakal.

†

TŘI DNY POTÉ, CO BJÖRN BLÖNDAL navštívil dcery v Kornsá, se okresní strážník ve Vatnsdaluru Jón Jónsson a jeho žena Margrét vydali na zpáteční cestu domů.

Jón, nahrbený a šlachovitý pětapadesátník se sněhobílými vlasy a velkýma ušima, které mu dodávaly vzezření prosťáčka, kráčel před koněm, vedl ho za uzdu a zkušeně a lehce našlapoval na nerovnou zem. Jeho žena seděla na černé kobyle a už byla cestou znavená, i když by to nepřiznala. Bradu měla lehce zdviženou a hlava jí seděla na hubeném a roztřeseném krku. Pohledem očí zčásti zastíněných kápí těkala od farmy k farmě, jak projížděli kolem usedlostí ve Vatnsdalurském údolí, a zavírala je, jen když dostala záchvat kašle. Jakmile pominul, naklonila se z koně a odplivla si, pak si otřela ústa cípem šálu a zamumlala krátkou modlitbu. Když kašlala, manžel k ní občas pootočil hlavu, ale jinak cestovali bez přerušení.

Když ji vyčerpal další ničivý záchvat, Margrét si odplivla do trávy a přitiskla si dlaně na hruď, dokud znovu nenabrala dech. Pak promluvila a hlas jí chrčel:

„Vidíš, Jóne, ti lidé v Ásu mají další krávu."

„Hmm?" ozval se její muž, jehož vytrhla ze zamyšlení.

„Povídám," opakovala Margrét a odkašlala si, „že ti lidé v Ásu mají další krávu."

„Vážně?“

„Překvapuje mě, že sis nevšiml.“

„Nevšiml.“

Margrét zamžikala do světla plného prachu a v dálce před sebou rozeznala mlhavý obrys stavení v Kornsá.

„Už jsme skoro doma.“

Její muž souhlasně zabručel.

„Tak si říkám, Jóne, že by se nám taky hodila další kráva.“

„Hodilo by se nám víc věcí.“

„Ale další kráva by byla dobrá. Měli bychom víc másla. Mohli bychom si dovolit dalšího člověka na žně.“

„Až přijde čas, moje milá Margrét.“

„Až přijde čas, tak budu mrtvá.“

V jejích slovech zazněla větší hořkost, než měla v úmyslu. Jón neodpověděl, jen polohlasem pobídl koně a Margrét se zamračila na jeho zátylek s promaštěným kloboukem a přiměla ho, aby se otočil. Když se pak zase vlekl dál, znovu se zhluboka nadechla a pohlédla směrem ke Kornsá.

Bylo pozdě odpoledne a světlo se vytrácelo z luk. Z nebe je vytlačovaly nízké mraky, které se kupily na východě. Zbytky starého sněhu na horách vypadaly chvílemi mdlé a šedé, a když se mraky posunuly, zase překvapivě bílé. Nad loukami poletovali ptáci a lovili hmyz, jenž se nad nimi třepotal, a bylo slyšet naříkavé bečení ovcí, které hnali malí chlapci dolů do údolí k usedlostem.

Z chalupy v Kornsá vyšly Lauga se Steinou a pustily se k horskému potoku pro vodu. Lauga si ve slunci protírala oči a Steina nepřítomně pohupovala do kroku vědrem. Nemluvily.

Obě sestry pracovaly posledních pár dní zcela mlčky a promluvily, jen když jedna druhou požádala o lopatu nebo se zeptala, který sud

se sušenými treskami se má otevřít dřív. Mlčení, jež nastalo po hádce po návštěvě okresního komisaře, provázel hněv i strach. Snaha mluvit spolu co nejméně však obě dívky vyčerpávala. Lauga, kterou otravovala umíněnost a nešikovnost starší sestry, pořád myslela na to, co rodiče řeknou na Blöndalovu návštěvu. Steinina nezdvořilá reakce na jeho zprávu mohla zhoršit jejich společenské postavení. Björn Blöndal měl vliv a jistě se mu nelíbilo, že mu odporovala nějaká nedospělá holka. Cožpak Steina neví, jak je jejich rodina na Blöndalovi závislá? Jak teď mají plnit své povinnosti?

Steina se snažila na vražedkyni nemyslet. Dělalo se jí špatně už ze samotného zločinu, a když si vzpomněla, jak bezohledně jim komisař vražedkyni vnutil, hrdlo se jí svíralo vztekem. Lauga je mladší, nemá jí co přikazovat, co má a nemá dělat. Copak ví, jak se chovat k tlusťochům v červených kabátech? Neví. Lepší na to vůbec nemyslet. Steina se shrbila pod tíhou vědra a dlouze zívla. Lauga vedle ní si nemohla nezívnout také a na kratičký okamžik na sebe pohlédly a přeskočil mezi nimi záblesk porozumění, jak jsou obě unavené. Pak ale Lauga Steině stroze připomněla, že si má zakrýt ústa, a Steina se zamračila a obrátila pohled k zemi.

Ploužily se k potoku a jemné paprsky odpoledního světla je hřály na tvářích. Vítr nefoukal a v údolí se rozléhalo takové ticho, že obě zpomalily, aby srovnaly tempo s nehybným vzduchem. Když se blížily ke skalnatému výběžku vedle potoka, Lauga se otočila, aby sundala sukni zachycenou v trnech na keři, a spatřila v dálce koně.

„Ach!“ vydechla.

Steina se obrátila. „Co zas?“

Lauga ukázala na koně: „Maminka a *pabbi*,“ řekla bez dechu. „Už jsou tady.“ Zamžourala přes pole do slunce. „Ano, jsou to oni,“ pravila jakoby k sobě. Najednou celá rozrušená strčila své vědro Steině a pokynula jí, aby šla k potoku sama. „Naber vodu ty. Zvládneš to sama, viď? Já radši… půjdu rozdělat oheň.“ Rýpla Steinu do ramene víc, než chtěla, a pak se otočila na podpatku.

Když s úlevou pospíchala zpátky k chalupě, chytaly ji ostružiny na stezce za punčochy. Teď se může okresním komisařem a Agnes Magnúsdóttir zabývat *pabbi*.

Strčila do dveří statku a otevřela je, prošla temnou předsíní a zahnula doleva do kuchyně. Kristín si vzala večer volno, že půjde v době nepřítomnosti své paní navštívit rodinu, ale ohniště ještě od rána doutnalo. Lauga do něj rychle naházela vyschlý trus, až málem zdusila plíživé plamínky. Co asi otec na zprávu o návštěvě okresního komisaře řekne? A jak dlouho zůstane Agnes v Kornsá? Nemá ani ten dopis, co jí komisař ukázal, Steina jej ve vzteku hodila do ohně, když se hádaly.

Tak jako tak se *pabbi* o všechno postará, až se to dozví, pomyslela si Lauga, když na hák nad plameny zavěšovala hrnec.

Rozdmýchala oheň vzduchem z měchů a pak rychle odběhla do předsíně a vystrčila hlavu ze dveří. V dalším záchvatu paniky jí po zádech přeběhl mráz. Co otec udělá? Schovala zase hlavu do domu a šla do komory pro něco, z čeho by uvařila polévku. Našla tam jen poslední zbytek ječmene. Pořád čekali, až se čeledíni vrátí z jihu od kupců.

Lauga vykročila a málem zakopla o práh. Vydala se do spižírny pro kousek skopového do hrnce. V této roční době nemělo smysl okrajovat uzené jehněčí, ale po zimě zbylo pár jelit, kyselých sice, ale dobrých.

Najíme se společně v *badstofě* a pak jim to řeknu, rozhodla se Lauga. Už zaslechla kopyta koně na dvorku.

„*Komið þið sæl*!“ Lauga vyšla z chalupy, utřela si ruce od prachu a trusu a spěšně si zastrčila vlasy pod čepec. „To je dobře, že jste se v pořádku vrátili.“

Její otec Jón zpomalil a zastavil koně a zpod klobouku se na ni usmál. Zvedl ruku na pozdrav a přistoupil k ní, aby jí vtiskl letmý polibek na tvář.

„Lauginko, jak se vám tady vedlo?“ Otočil se ke koni a začal mu z hřbetu sundávat několik připevněných balíků.

„Dobrý den, maminko.“

Margrét shlédla z koně na Laugu vřelým pohledem, ale sotva pohnula rty. „Dobrý den, Sigurlaug," řekla.

„Vypadáš dobře."

„Ještě žiju."

„Jsi unavená?"

Margrét otázku přešla a nemotorně sklouzla z koně na zem. Lauga matku plaše objala. Potom přejela rukou klisně po nose a ucítila zachvění jejích nozder a horký a vlhký dech na své dlani.

„Kde máš sestru?"

Lauga pohlédla k výběžku u potoka, ale nic se tam nehýbalo.

„Šla pro vodu k večeři."

Margrét zvedla obočí. „Myslela jsem, že nás přijde přivítat."

Lauga se znovu obrátila k otci, který pokládal na zem malé balíčky připevněné u sedla. Zhluboka se nadechla. „*Pabbi*, musím ti pak něco říct."

Začal klisně rozvazovat tuhé provazy. „Kdo umřel?"

„Cože?"

„Přišli jsme o nějaká zvířata?"

„Aha. Ne, to ne," odpověděla Lauga a dodala, „díkybohu." Přistoupila k otci blíž. „Možná ti to budu muset říct o samotě," řekla mu potichu.

Matka ji slyšela. „Můžeš to říct nám oběma, Laugo."

„Nechci tě rozrušit, maminko."

„Já jsem rozrušená každou chvíli," usmála se najednou Margrét. „To je pořád, když se člověk musí starat o děti a čeledíny." Potom upozornila manžela, aby zbývající balíčky nepostavil do louží, a sebrala některé z nich a zamířila do chalupy. Lauga šla za ní.

Jón vstoupil do *badstofy* a ve chvíli, kdy Lauga nesla na stůl misky s polévkou, už pohodlně seděl vedle své ženy.

„Myslela jsem, že by vám teplé jídlo udělalo dobře," řekla.

Jón vzhlédl k Lauze, která před ním stála s podnosem v ruce.

„A mohu se nejprve převléci?"

Lauga zaváhala, pak podnos postavila na postel vedle matky, klekla si a začala Jónovi rozvazovat boty. „Musím vám něco oběma říct."

„Kde je Kristín?" zeptala se Margrét ostře, zatímco Jón se podepřel na loktech a nechal dceru, aby mu z nohy stáhla mokrou ponožku.

„Steina jí dala půl den volna," odpověděla Lauga.

„A kde je Steina?"

„Já nevím. Někde tady je." Lauga ucítila, jak se jí pod zkoumavým pohledem rodičů panicky sevřel žaludek. „*Pabbi*, když jste byli pryč, přijel sem okresní komisař Blöndal," zašeptala.

Jón se trochu napřímil a shlédl na dceru. „Okresní komisař?" opakoval.

Margrét sevřela pěsti. „A co chtěl?" zeptala se.

„Přivezl ti dopis, *pabbi*."

Margrét hleděla na Laugu. „A proč neposlal sluhu? Jsi si jistá, že to byl Blöndal?"

„Maminko, prosím tě."

Jón mlčel. „Kde je ten dopis?" zeptal se.

Lauga mu stáhla botu i z druhé nohy a nechala ji spadnout na podlahu. Z kůže odpadl kus bahna.

„Steina ho spálila."

„Proč, dobrý bože?"

„Maminko! To nevadí, vím, co v něm stálo. *Pabbi*, budeme nuceni…"

„*Pabbi*!" ozval se v předsíni Steinin hlas. „Nikdy neuhodneš, koho musíme u nás doma zavřít!"

„Zavřít?" Margrét se s otázkou otočila na starší dceru, která se právě vřítila do místnosti. „Ale Steino, vždyť jsi celá mokrá!"

Steina pohlédla na svou promáčenou zástěru a pokrčila rameny. „Upustila jsem kýble a musela jsem jít pro vodu znova. *Pabbi*, Blöndal nás nutí, abychom měli doma Agnes Magnúsdóttir!“

„Agnes Magnúsdóttir?“ Margrét se s hrůzou v očích obrátila k Lauze.

„Ano, tu vražedkyni, maminko!“ zvolala Steina, odvázala si mokrou zástěru a hodila ji na postel vedle sebe. „Tu, co zabila Natana Ketilssona!“

„Steino! Zrovna jsem chtěla *pabbimu* vysvětlit…“

„A Pétura Jónssona, maminko.“

„Steino!“

„No jo, Laugo, tys jim to chtěla říct sama.“

„Nemáš mě přerušovat…“

„Děvčata“! Jón vstal a rozpřáhl ruce. „Dost už! Začni od začátku, Laugo. Co se stalo?“

Lauga se zhluboka nadechla a vyprávěla rodičům všechno, na co si z návštěvy okresního komisaře vzpomněla, a jak odříkávala, co stálo v dopise, tvář jí celá zčervenala.

Ještě než skončila. Jón vstal a začal se zase oblékat.

„Něco takového přece jistě nejsme povinni udělat!“ Margrét zatahala manžela za rukáv, ale Jón ji nedůtklivě setřásl a odmítl se podívat na její rozrušenou tvář. „Jóne,“ zašeptala Margrét. Pohlédla na obě dcery, které seděly s rukama v klíně a tiše sledovaly rodiče.

Jón si znovu natáhl boty a zavázal tkaničky kolem kotníků. Kůže zavrzala, jak pevně si je utáhl.

„Už je příliš pozdě, Jóne,“ řekla Margrét. „Jedeš do Hvammuru? Vždyť už tam budou všichni spát.“

„No tak je vzbudím.“ Sundal z hřebíku jezdecký klobouk, uchopil ženu za ramena a jemně ji odsunul z cesty. Pokynul na pozdrav dcerám, vyšel do chodby a zavřel za sebou.

„Co budeme dělat, maminko?“ ozval se z temného kouta místnosti slabý hlásek Laugy.

Margrét zavřela oči a zhluboka se nadechla.

Za několik hodin se Jón do Kornsá vrátil. Kristín, která mezitím dorazila ze svého odpoledního volna a hned dostala od Margrét hlasitě vyhubováno, se vyčítavě mračila na Steinu. Margrét přestala plést a zapřemýšlela, jestli by neměla smířit děvčata, ale pak zaslechla vrznutí dveří a manželův těžký krok v chodbě.

Jón vstoupil a hned pohlédl na ženu. Margrét ztvrdly rysy.

„Tak jak?“ pokynula Jónovi k posteli.

Jón zašátral po tkaničkách.

„*Pabbi*, prosím,“ zaprosila Lauga a klekla si před něj. „Co říkal Blöndal?“ Škubla sebou dozadu a stáhla mu boty. „Musí sem ta ženská opravdu přijet?“

Jón přikývl. „Je to tak, jak říkala Steina. Agnes Magnúsdóttir sem přestěhují ze Stóra-Borgu a budeme ji tu mít.“

„Ale proč, *pabbi*?“ zeptala se tiše Lauga. „Co jsme provedli?“

„Nic jsme neprovedli. Jsem okresní strážník. K žádné jiné rodině nemůže. Zodpovědnost za ni nesou úřady a k těm patřím i já.“

„Ve Stóra-Borgu je spousta úřadů,“ poznamenala Margrét kysele.

„Přesto ji pošlou sem. Došlo k jisté události.“

„Co se stalo?“ zeptala se Lauga.

Jón se podíval na hezkou tvář své mladší dcery. „Není to rozhodně nic, kvůli čemu bychom se měli znepokojovat,“ pravil po chvíli.

Margrét se zasmála. „A to si necháme líbit? Jako pes, který se převalí na záda?“ Její hlas přešel v sykot. „Ta Agnes je vražedkyně, Jóne! Máme tu děvčata a čeledíny a děvečky. Taky Kristín! Jsme za ně odpovědní!“

Jón se na ženu významně podíval. „Blöndal nás odškodní, Margrét. Za to, že ji tu zavřeme, dostaneme odměnu.“

Margrét se zarazila a zahleděla se na něj. Když zase promluvila, její hlas zněl pokorně. „Možná bychom měli poslat děvčata pryč."

„Ne, maminko! Já nechci pryč!" vykřikla Steina.

„Bylo by to pro vaši bezpečnost."

Jón si odkašlal. „Děvčata budou v bezpečí i s tebou, Margrét." Povzdychl si. „Ještě něco. Björn Blöndal chce, abych byl ve Hvammuru tu noc, co sem tu ženu přivezou."

Margrét otevřela ústa zděšením. „Jako že ji tady mám přijmout já?"

„*Pabbi*, nemůžeš s ní přece nechat maminku samotnou!" zvolala Lauga.

„Vždyť nebude samotná. Budete tu všechny. A budou tu četníci ze Stóra-Borgu. A taky farář. To zařídil Blöndal."

„A co se děje ve Hvammuru tak důležitého, že po tobě Blöndal chce, abys tam byl tu samou noc, co k nám domů přivezou takovou kriminálnici?"

„Margrét…"

„Ne, řekni mi to. To není fér."

„Budeme jednat o tom, kdo ji popraví."

„Popraví?!"

„Budou tam všichni okresní strážníci, i ti z Vatnsnesu, kteří přijedou s jezdci ze Stóra-Borgu. Tu noc přespíme tam a domů se vrátíme druhý den."

„A já tu mezitím budu sama s ženskou, která zabila Natana Ketilssona."

Jón pohlédl na ženu s klidem: „Budeš tu mít dcery."

Margrét otevřela ústa, jako by chtěla ještě něco říct, ale pak si to rozmyslela. Vrhla na manžela nevlídný pohled, popadla pletení a začala vztekle kmitat jehlicemi.

Steina matku a otce podmračeně sledovala. Pak se znovu pustila do večeře. Pocítila nevolnost. Vzala dřevěnou misku do rukou a zahleděla se na kousky skopového v mastné polévce. Pomalu uchopila

lžíci, zvedla jeden kousek k ústům a začala žvýkat. Jazykem ucítila v mase kližku. Přemohla nutkání ji vyplivnout a místo toho ji rozdrtila v zubech a potichu ji polkla.

†

OD CHVÍLE, CO ROZHODLI, že musím pryč, mi muži ve Stóra-Borgu někdy večer svazují nohy, jako svazují přední nohy koním. Abych jim neutekla. Zdá se, že jak čas plyne, jsem pro ně stále víc jen zvíře, živočich s tupým pohledem, kterého krmí zbytky a schovávají ho ve stáji před nepřízní počasí. Nechávají mě ve tmě, odpírají mi světlo i vzduch, a když mě musí přestěhovat, svážou mě a odvezou, kam chtějí.

Nikdy se mnou nemluví. V zimě v *badstofě* jsem vždycky slyšela, jak dýchám, a bála jsem se polknout ze strachu, že mě uslyší celá místnost. Jediným společníkem těla bylo šustění stránek Bible a šepot. Někdy jsem na rtech těch druhých zachytila své jméno a věděla jsem, že mi zrovna nežehnají. Teď když mi musí přečíst nahlas slova nějakého dopisu či prohlášení, hovoří jiným směrem, jako by mluvili k někomu za mými zády. Odmítají mi pohlédnout do očí.

Ty, Agnes Magnúsdóttir, jsi byla shledána vinnou z vraždy. Ty, Agnes Magnúsdóttir, jsi byla shledána vinnou ze žhářství a úkladného spiknutí k vraždě. Ty, Agnes Magnúsdóttir, jsi byla odsouzena k trestu smrti. Ty, Agnes. Agnes.

Neznají mě.

Pořád mlčím. Jsem odhodlaná uzavřít se světu, zatvrdit srdce a držet se toho, co mi ještě nevzali. Nemohu dopustit, abych zmizela. Budu v sobě svírat to, co jsem, a objímat rukama všechny věci, jež jsem kdy viděla, slyšela a cítila. Básně, které jsem skládala při praní, kosení a vaření, z nichž mi zhrubly ruce. Ságy, jež znám nazpaměť. Tlačím do hlubin vše, co mi zůstalo, a klesám pod vodu. Jestli pro-

mluvím, půjdou mi od úst bubliny. Nebudou si moci ponechat svá slova pro sebe. Uvidí děvku, šílenou ženu, vražedkyni, z níž kape na trávu krev, a ona se směje a dusí se prachem. Řeknou „Agnes“, a uvidí pavouka, čarodějnici, která se chytila do sítě vlastního osudového předíva. Možná spatří beránka obklíčeného havrany, který bečí a hledá ztracenou matku. Mě ale neuvidí. Já tam nebudu.

†

FARÁŘ THORVARDUR JÓNSSON si povzdychl, když vyšel z kostela na chladný a vlhký odpolední vzduch. Uplynul měsíc od chvíle, co přijal Blöndalovu nabídku k návštěvám odsouzené ženy, a každý den se sám sebe ptal, jestli to bylo správné rozhodnutí. Každé ráno z něj měl těžkou hlavu, jako by se probudil ze zlého snu. Každý den chodil do kostelíku v Breidabólstaduru, aby se pomodlil a mlčky poseděl, ale žaludek se mu svíral a celé tělo se mu chvělo, jako by ho rozpory mysli vyčerpávaly. Ani dnes tomu nebylo jinak. Když usedl do tvrdé lavice a pohlédl na své ruce, přistihl se, že si přeje být nemocný, vážně nemocný, aby měl výmluvu, proč do Kornsá nejet. Jeho nechuť i ochota obětovat vlastní požehnané zdraví ho děsily.

Teď už je pozdě, pomyslel si, když procházel poněkud žalostně vyhlížejícím kostelním hřbitovem. Už jsi dal své slovo člověku i Bohu a není cesty zpět.

Kdysi, ještě než zemřela jeho matka, hřbitov rozkvétal spoustou drobných rostlin, z nichž v létě padaly fialové kvítky na kraje hrobů. Matka říkávala, že mrtví těmi květinami třesou na pozdrav věřícím, kteří po zimě přicházejí do kostela. Když ale zemřela, otec všechno luční kvítí vytrhal a hroby jsou od té doby holé.

Dveře do stavení v Breidabólstaduru zely dokořán. Když Tóti vcházel, udělalo se mu nevolno z těžkého horka sálajícího z kuchyně a ze zápachu rozpouštějícího se loje svíčky na chodbě.

Otec se skláněl nad bublajícím kotlíkem a do jeho obsahu šťouchal nožem.

„Myslím, že bych měl asi jet," oznámil mu Tóti.

Otec vzhlédl od vařící se ryby a přikývl.

„Čekají, že do Kornsá dorazím v podvečer, abych se seznámil s rodinou a byl u toho, až… Až tam přijede odsouzená."

Otec se zachmuřil. „Jeď tedy, synu."

Tóti zaváhal. „Myslíš, že jsem připraven?"

Farář Jón vzdychl a zvedl z háku nad ohněm kotlík. „Své srdce znáš jen ty sám."

„Modlil jsem se v kostele. Zajímalo by mě, co by si o tom myslela maminka."

Otec zamžikal a odvrátil se.

„Co myslíš, otče?"

„Muž musí dostát svému slovu."

„Je to ale správné rozhodnutí? Já… Nechci se ti znelíbit."

„Měl by ses snažit neznelíbit našemu Pánu," zamumlal farář a snažil se nožem rybu z horké vody vylovit.

„Budeš se za mě modlit, otče?"

Tóti čekal na odpověď, ale žádná nepřišla. Možná si myslí, že je pro tu vražedkyni lepší on sám, napadlo Tótiho. Možná, že žárlí, že si vybrala mě. Díval se, jak otec olizuje kousek ryby, který ulpěl na noži. Vybrala si mě, opakoval si.

„Až se vrátíš, nebuď mě," zavolal farář Jón. Jeho syn se otočil a vyšel z místnosti.

Tóti přehodil sedlo přes koně a nasedl. „A je to," zašeptal potichu. Jemně sevřel kolena a pobídl koně. Ohlédl se na stavení. Tenoučký obláček kouře z kuchyně se v jemném odpoledním mrholení rozplýval.

Jak projížděl vysokou trávou v údolí obklopujícím kostel, snažil se pomocný farář vymyslet, co má té ženě vlastně říct. Má být laskavý a vstřícný, nebo přísný a neproniknutelný jako Blöndal? Jak jel, na-

cvičoval si různé tóny hlasu a pozdravy. Možná by měl počkat, až ji uvidí. Projel jím nečekaný záchvěv vzrušení. Je to jen děvečka, ale přitom vražedkyně. Zabila dva muže. Zavraždila je jako zvířata. Tiše to slovo vyslovil: vražedkyně. *Morðingi*. Proteklo mu ústy jako mléko.

Když jel přes severní poloostrov, kde je na obzoru vidět tenký okraj oceánu, začaly se mraky rozestupovat a průsmyk zalilo zarudlé světlo pozdně červnového slunce. Na zemi zářily kapky vody a kopce byly růžové a tiché. Posunovaly se po nich stíny, jak na nebi pluly mraky. Ve vzduchu poletovaly drobné mušky a svítily jako zrnka prachu, když prolétaly sluncem. V chladném vzduchu údolí se vznášela nasládlá vlhká vůně trávy, užuž zralé k sečení. Tóti tiše obdivoval krajinu před sebou a strach, který mu tak pevně seděl v žaludku, zmizel.

Všichni jsme děti Boží, pomyslel si. Ta žena je moje sestra v Kristu a já jako její duchovní bratr ji musím přivést domů. Usmál se a zastavil koně. „Zachráním ji," zašeptal.

KAPITOLA DRUHÁ

Dne 3. května 1828
Undirfell, Vatnsdalur

Odsouzená Agnes Magnúsdóttir se narodila v roce 1795 na farnosti Undirfell ve Flaze. Její konfirmace se konala v roce 1809, kdy již byla obdařena, jak stojí psáno, „pronikavou myslí a dobrými znalostmi a chápáním křesťanství“.

Takto je to uvedeno v matrice v Undirfellu.

P. Bjarnason

VYVEDLI MĚ Z MÍSTNOSTI A ZNOVU mě vsadili do želez. Tentokrát poslali soudního zřízence, mladíka s poďobanou tváří a vyplašeným úsměvem. Pracuje v Hvammuru, poznala jsem ho. Když otevřel pusu, viděla jsem, že mu hnijí zuby. Měl hrozný dech, ale ne horší než já – vím, že páchnu. Jsem pokrytá špínou a vším, co mé tělo vylučuje – krví, potem i mazem. Ani si nevzpomínám, kdy jsem se naposledy myla. Vlasy mám jako mastné provazy. Snažím se je mít zapletené, ale nedovolili mi žádné stuhy, a tak si myslím, že tomu zřízenci nejspíš připadám jako nějaká zrůda. Proto se na mě asi usmíval.

Odvedl mě z té strašné místnosti. Připojili se k nám další muži a zřízenec mě vedl temnou chodbou. Všichni mlčeli, ale cítila jsem je za sebou, cítila jsem jejich pohled, jako by mi svírali hrdlo studenými prsty. A potom, po několika měsících v místnosti, kde byl cítit jen můj páchnoucí dech a zápach nočníku, mě chodbami Stóra-Borgu vyvedli na zablácený dvůr. Pršelo.

Jak popsat, jaké to bylo znovu dýchat? Jako bych se znovu narodila. Vyvrávorala jsem do světla světa a zhluboka vdechovala čerstvý mořský vzduch. Blížil se večer a mých tváří se dotýkala vlhká ústa odpoledne. Duše mi rozkvetla v tom krátkém okamžiku, kdy mě vyvedli ze dveří. Upadla jsem, zablátila si sukni a obrátila obličej vzhůru, jako bych se modlila. Byla bych se z té úlevy světla nejraději rozplakala.

Nějaký muž se předklonil a zvedl mě ze země způsobem, jakým člověk vytrhává bodlák tam, kde nemá co dělat. V té chvíli jsem si všimla, že je tam shromážděn dav lidí. Nejprve jsem nevěděla, proč tu stojí, ti muži i ženy, všichni mlčeli a civěli na mě, i děvečky a děti z okolí. Pak jsem pochopila, že neciví na mě. Pochopila jsem, že mě nevnímají. Viděli dva mrtvé muže. Byla jsem pro ně hořící farma. Byla jsem nůž. Byla jsem krev.

Nevěděla jsem, jak se mám před těmi lidmi chovat. Potom jsem spatřila Rósu, která se na mě z dálky dívala a svírala ruku své malé dcerky. Ulevilo se mi, že vidím někoho známého, a usmála jsem se. Ale usmát se bylo špatné. Otevřelo to stavidla hněvu. Tváře děveček se zkřivily a ticho rozřízl náhlý výkřik nějakého dítěte: „*Fjandi*! Ďáblice!“ Vytryskl do vzduchu jako voda z gejzíru. Úsměv mi z tváře zmizel.

Dav při té nadávce ožil. Někdo se plaše zasmál a nějaká starší žena utišila a odvedla to dítě, které ji vykřiklo. Všichni se vrátili domů a k práci a já jsem zůstala se zřízenci sama v mrholivém dešti, stála jsem tam v ponožkách ztuhlých zaschlým potem a srdce mi pod špinavou kůží bušilo. Když jsem se ohlédla, Rósa byla pryč.

Teď jedeme přes sever Islandu, přes černý ostrov, který se koupe ve vodě a trucuje v oceánu. Honíme po horách vlastní stíny.

Přivázali mě k sedlu jako mrtvolu, kterou odvážejí na hřbitov. Pro ně jsem beztak mrtvá a určená do hrobu. Ruce mám svázané před sebou. Jedeme v tom hrozném průvodu a železa mě tak svírají, až se mi z toho tmí před očima. Už jsem se naučila očekávat bolest. Někteří dozorci ve Stóra-Borgu mému tělu uštědřovali menší rány, poznamenávali mě svou nenávistí, tu ranka, tu modřina, kvetly mi pod kůží jako souhvězdí, černožlutý dým uvězněný pod blánou. Nejspíš někteří znali Natana.

Teď mě ale vezou na východ, a i když jsem svázaná jako obětní beránek, jsem vděčná, že se vracím do údolí, kde skály ustupují trávě, přestože tam zemřu.

Zatímco se koně prodírají trsy trávy, přemýšlím, kdy mě asi zabijí. Přemýšlím, kde mě uskladní, do kterého sklepa mě strčí jako máslo nebo uzené maso. Jako mrtvolu. Pak počkají, až země rozmrzne, aby mě do ní mohli zahrabat jako kámen.

Nic mi neříkají. Místo toho mě vsadili do želez a vozí mě po kraji a já jdu jako kráva tam, kam mě vedou, a nekopu, i když mě čeká nůž. Provaz a chmurný konec. Skloním hlavu, jedu, kam mě vezou, a doufám, že to ještě není k hrobu.

Zlé jsou mouchy. Usedají mi na tvář a do očí a já cítím šimrání jejich nožiček a křídel. Přitahuje je pot. Tahle železa jsou příliš těžká, než abych se po nich oháněla. Jsou pro muže, i když jsou na mé kůži tak sevřená.

Je ale úleva se hýbat, cítit teplo koně pod nohama – cítit v něčem život. Už mi není taková zima. Byla jsem tak dlouho skoro zmrzlá a zima se mi zabydlela až v morku kostí. Z těch nekonečných dní v temné místnosti a nenávistných pohledů by omrzly kosti každému. Venku je lépe. Je lepší někam jet i na vzduchu plném much než pomalu hnít v místnosti jako tělo v rakvi.

Přes bzučení hmyzu a klapot koní zaslechnu vzdálený hukot. Možná oceán – neustálé narážení vln do písčin Thingeyraru. Anebo si to jen představuji. Moře člověku vleze do hlavy. Jak říkal Natan, jakmile si je k sobě jednou pustíš, už ti nedá pokoj. Jako žena, říkal. Moře je mor.

Bylo to toho prvního jara v Illugastadiru. Světlo přišlo tak rychle, jako by je někdo honil, s otevřenýma očima a chvěním. Moře bylo prázdné. Natan plul s loďkou přes stříbřitou hladinu a nořil do ní vesla.

„Ticho jako v kostele," řekl tehdy, usmál se a paže se mu napínaly námahou. Slyšela jsem vrzání dřeva a šepotavé kletby vesel při plácnutí do vody. „Buď hodná, až tu nebudu."

Nemysli na něj.

Jak dlouho už jedeme? Hodinu, dvě? Čas klouže jako olej. Ale nemůže to být déle než dvě hodiny. Znám tyhle končiny. Vím, že jedeme na jih, možná k Vatnsdaluru. To je zvláštní, jak mi na okamžik poskočilo srdce. Jak je to dávno, co jsem tenhle kraj viděla naposledy? Pár let? Déle? Nic se tu nezměnilo.

Teď jsem nejblíže k domovu, jak kdy v životě budu.

Projíždíme zvláštními kopci v ústí údolí a já slyším krákání havranů. Jejich temné obrysy vypadají na jasně modrém nebi jako zlá znamení. Každičkou noc ve Stóra-Borgu jsem si na bědném temném loži představovala, že jsem venku a krmím havrany ve Flaze. Havrani jsou krutí ptáci, ale chytří. Měli bychom mít tyto tvory rádi pro jejich moudrost, když je nemůžeme mít rádi pro jejich dobrotu. Jako dítě jsem se dívala, jak se havrani shlukují na střeše kostela v Undirfellu a doufala jsem, že podle toho zjistím, kdo zemře. Seděla jsem na zídce a čekala, až některý z nich ztratí pírko, čekala jsem, kterým směrem namíří zobák. Jednou se to stalo. Havran si sedl na dřevěný štít, otočil zobákem k Bakki a ten týden se tam pak utopil malý chlapec. Našli ho nafouklého a zšedlého po proudu řeky. Havran to věděl.

Sigga se ve zlých snech a strašidlech nevyznala. Jednou v noci, když jsme spolu pletly v Illugastadiru, jsme zaslechly, jak havran zakrákoral někde u moře, a zamrazilo nás u srdce. Řekla jsem jí, ať nikdy nevolá a nekrmí havrana v noci. Ptáci, které slyšíme krákorat v noci, jsou duchové, řekla jsem, a zavraždili by nás, jakmile by se na nás podívali. Vyděsila jsem ji, tím jsem si jistá, jinak by později neříkala ty věci, které říkala. Kdepak je asi Sigga teď? A proč jí nedovolili zůstat se mnou ve Stóra-Borgu? Odvedli ji to ráno, co mě vsadili do želez, neřekli mi, kde ji drží, i když jsem se nejednou ptala. „Daleko od tebe," říkali, „to ti musí stačit."

„Agnes Magnúsdóttir!"

Muž, který jel vedle mě, se tvářil nevlídně.